

Plagen in een rifaquarium

Elke aquariaan die je spreekt heeft wel eens een plaag gehad of er last van. Maar wanneer is iets een plaag en wanneer heb je gewoon veel beestjes of plantjes van één soort in je bak?

Zodra je het eerste levend steen in je aquarium legt, breng je ook je eerste potentiële plaag in. Alleen is het vaak de vraag hoe je er mee omgaat en wat je zelf wil natuurlijk. Want niet alles wat als een probleem gezien wordt, is ook echt een probleem.

Borstelwormen

Laten we beginnen met de borstelworm. Daar wordt vaak van geroepen dat je ze direct moet verwijderen... Maar wist u dat het erg effectieve opruimers zijn die voedsel opruimen op plaatsen waar andere dieren niet bij kunnen? De hoeveelheid borstelwormen in een aquarium zegt dus wat over de hoeveelheid voeding die er is voor de borstelwormen. Maar let op: er is ook een familie van de borstelworm de Eunicidae. Vooral de zwarte variant kan enorm groot worden en visjes vangen en koralen aanvreten, dus deze willen we zeker wel verwijderen. Een rifwachter en enkele soorten lipvissen eten overigens borstelwormen!

Ganzevoetjes

Borstelworm (Eunicidae)

De ganzevoetjes zijn ook altijd goed voor een discussie. Zij worden ook vaak als plaag gezien. Maar het is een algeneter die bij veel voeding dus ook meer voorkomt. Hij kan eigenlijk alleen als probleem gezien worden bij het houden van buttons, maar deze beestjes zijn niet snel en dus gemakkelijk te vangen met een hevel. Ook kun je een natuurlijke vijand als de harlekijngarnaal inzetten.

Planaria

Hier moet je al wat beter opletten. Dit zijn platwormpjes van ongeveer 5 mm groot en als je ze ziet zijn er vaak al te veel aanwezig waardoor je van een plaag mag spreken. Er zijn verschillende soorten. De minst schadelijke soort is

Planaria op schijfanemoon (oortje)

bruin en kan hooguit je koralen overwoekeren waardoor ze te weinig licht krijgen. Dan is er ook nog de soort die de kleur aanneemt van het koraal waar ze op zitten (omdat ze van het koraal eten). Deze zitten vaak op oortjes en er is zelfs een Acropora-etende versie die het weefsel van het Acropora steenkoraalskelet. Voor het in toom houden van planaria is het verstandig om wat lipvissen in het bestand te hebben. Pitvissen willen ze ook wel eten maar let op: een plaag is moeilijk met natuurlijke vijanden te verhelpen. Hierdoor worden er wel middeltjes van de dierenarts tegen platwormen gebruikt, maar planaria laten gif los als het dood gaan en als dit met honderden te gelijk gebeurt, kan dit voor problemen zorgen.

Er zijn natuurlijk te veel soorten wormpjes, slakjes, brokkelsterretjes, etc. om allemaal te bespreken maar voor bijna alles geldt dat een enkel exemplaar bijna altijd wel in je aquarium voorkomt. Als je twijfelt of je een probleem hebt, maak dan een foto, ga informatie zoeken of stuur een mailtje naar ons.

Algen

Dan hebben we natuurlijk ook de vastzittende plagen en problemen zoals algen waarbij heel veel soorten gewoon bij de opstart horen en dit kan afhankelijk van hoe je

het doet enkele weken tot maanden duren de bruine de groene draadalgjes vaak nog aanwezig op het steen met toch goede waterwaardes leven van het fosfaat wat uit het steen komt hiervoor is geduld de beste remedie en natuurlijk een goede fosfaatverwijderaar mee laten draaien en regelmatig verversen. Maar er zijn ook andere soorten die je niet wil hebben en die zijn toch wel belangrijk om vroegtijdig te herkennen omdat er soorten zijn die bijna niet te verwijderen zijn zoals bryopsis.

Bij vroegtijdige herkenning is het verstandig om de betreffende steen geheel te verwijderen omdat bij plukken aan de algjes er altijd sporen los komen die zich vrolijk ergens anders weer hechten en zo snel door het aquarium verspreiden (voorkomen is beter dan genezen.) dus bij twijfel verwijderen. Als het dan toch gebeurt dat het door het hele aquarium verspreid dan wordt vaak het magnesium verhoogd tot ongeveer 1700 tot 1900 ppm en dan zou de bryopsis langzaam doodgaan waardoor het dan af te zuigen is tijdens de waterwissels. Natuurlijke vijanden zijn er bijna niet een enkele dokter plukt er aan en er is een naaktslak die dit eet maar die gaat dus dood als het niet meer voorradig is.

Glas- en deelaneemoontjes

Laten we de glas- en deelaneemoontjes niet vergeten. Daar heeft bijna iedereen wel ervaring mee. Bij de een blijft het bij een enkel exemplaar, bij de ander komt de hele bak onder te zitten waardoor alle andere koralen kapot genesteld worden. Ook hier heeft dat weer met voeding te maken.

En wat het erger maakt; wanneer je ze probeert mechanisch te verwijderen (mooie woorden voor: trekken, wegknippen, afkrabben etc.) maak je het alleen maar erger: elk stukje dat achterblijft of elk klontje cellen dat door je bak

gaat zwerven zal uitgroeien tot een nieuw exemplaar! Dus wat doe je dan? Als ik er een zie zitten op een steen die ik makkelijk kan pakken, dan haal ik die steen uit de bak en houd ik onder de kokend hete kraan en plaats ik de steen daarna terug waarna deze echt weg is. Een andere mogelijkheid is ze in te spuiten met pure azijn (pas daarbij wel op dat je er niet teveel in één keer probeert te behandelen, want azijn is erg zuur en kan de pH van je aquarium beïnvloeden. Er zijn echter ook natuurlijke vijanden te plaatsen. De bekendste is de vijlvis maar ook enkele koraalvlinders hebben glasanemonen op het menu staan. Het nadeel van vissen die glas- en deelaneemonen op het menu hebben is dat ze ook van de koraalpoliepen eten die we juist wel willen hebben. Een andere optie is het pepermuntgarnaaltje

of zelfs een naaktslak die ze eet maar de laatste is weer erg moeilijk in leven te houden en moeilijk te verkrijgen.

Flap

Flap is de meest voorkomende plaag. Het is in vele aquaria terug te vinden vaak een klein hoekje waar het altijd zit en dat is vaak een plaats waar wat vuil blijft liggen ook in de mooiste aquaria komt het voor maar wanneer er een onbalans of een verandering plaatsvindt, kan het een plaag worden.

Maar wat is flap? Het is een cyanobacterie (en geen alg of wier) die ook van licht kan leven omdat hij bladgroen heeft zoals algen. Daardoor is het meteen ook moeilijk om hem te bestrijden. Want als je de voedingsstoffen van de bacteriën wegneemt dan heeft hij altijd nog licht als voeding. Je kunt flap ook krijgen als je verlichting niet goed is of wanneer je nieuwe lampen monteert. Ook kan hij verschijnen in het voorjaar of najaar omdat dan de zon laag staat en dus je aquarium meer lichtinval geeft.

Flap is er in meerdere kleuren en in de meeste gevallen te verhelpen door goede bacteriën toe te voegen waardoor de flap weg geconcentreerd wordt. Maar bij grotere onbalans zoals een verhoogde nitraat- en fosfaatconcentratie kan het probleem erg groot worden. Pas op met chemische middelen. Die doden de cyanobacterie weliswaar, maar ook alle goede bacteriën en bij het niet goed doseren maak je de bacteriën resistent dus dat zijn echt de laatste dingen die je wil doen, Je moet eerst de oorzaak zien te vinden en niet alleen het probleem bestrijden.

Wanneer weet je dat je met flap te maken hebt?

1. Ten eerste het wordt erger als het licht aan staat en het wordt minder als het uit is.
2. Er vormen zich belletjes onder de flap (CO2 gevormd door de bacteriën)
3. Als je wat uit het aquarium haalt en dit in alcohol legt en de alcohol neemt dezelfde kleur aan dan is het flap.

Hierbij geldt ook: voorkomen is beter als genezen. Dus zorg voor goede waterwaarden en let op vuilophoppingen in het aquarium. Er is een vis die flap eet, maar het beste is bij een flapuitbraak goed schoon houden, bacteriën toevoegen en flap afzuigen bij waterwissels en veel geduld...

Kiezelalgen en dynoflagelaten

Tenslotte noem ik hier de kiezelalgen en dynoflagelaten. Ze komen opzetten door een verhoogd silicaatgehalte. Bij beide is het belangrijk om over een goede fosfaatverwijderaar te filteren waardoor silicaten ook worden verwijderd. Alleen de dynoflagaat is wat lastiger en kan vragen om een behandeling met PhycoEx maar ook hier moet je niet te snel naar grijpen en dus eerst de oorzaak wegnemen.

Tenslotte

Ik kan moeilijk alle plagen en plaagdieren hier behandelen maar de boodschap is:

probeer zeker te weten wat het probleem is;
probeer de oorzaak weg te nemen;
zorg dat je weet wat je doet en heb geduld.
Kies het juiste plan en wijk er niet steeds weer vanaf door allerlei rotzooi in je aquarium te gooien; en moet je dan toch chemische middelen gebruiken, weet dan zeker dat je geen andere keus hebt want het doodt vaak meer dan je wilt.

Rifaquarium van 6 meter met gebogen voorruit van Pieter van Suijlekom'uit Vlaardingen

